

În primul rând semnificativă pentru ceea ce poate fi o nouă etapă, superioară, în prezența pe podium a lui Marin Cazacu. Iar impresia stîrnită de contribuția lui interpretativă a luminat toată partea secundă a concertului, potențînd într-un fel și imaginea lăsată de formația acompaniatoare — aceeași „Tescana” dirijată de Ovidiu Bălan, chiar și în finalul programului, constituit de *Simfonia nr. 18 în fa major KV 130* de Mozart.

Din experiența de auditor, sint categoric de părere că împrejurările unui concert, cadrul, receptivitatea auditoriului, influențează decisiv calitatea prestațiilor artistice. Lucrul s-a confirmat cu o evidență indiscutabilă în cazul apariției Marthei Kessler în manifestările de la Tescani. Ne-a cîntat pagini din oratoriile de Bach și din marile lucrări de aceeași familie (dar evident, atît de deosebite) ale lui Vivaldi. Vocea i-a sunat mai vibrant, mai colorat, mai muzical într-un cuvînt decît în orice ocazie în care am urmărit-o pe această creatoare de cultură interpretativă în ultimii ani. Fără îndoială că sensibilitatea cîntăreței a primit razele binefăcătoare ale locului, acustica neobișnuit de prielnică a curții interioare a inspirat-o, după cum faptul că la pian se afla un tînăr muzician de calitatea lui Mihai Ungureanu a mulțumit-o. Rezultatul a fost cît se poate de fericit, împlîndu-se și în două lieduri de Mihail Jora, un alt „personaj-cheie” al Tescanilor. După cum, faptul că înainte de concert pianistul Ferdinand Weiss, din Cluj-Napoca, un veteran al podiumului de concert de la noi și de pe toate meridianele, își destăinuia emoția de a cînta în casa lui Enescu, ni s-a părut a lumina excelența sa colaborare cu violonistul Andrei Agoston în tîlmăcirea *Sonatei nr. 2, opus 6, în fa minor* a maestrului sau a *Sonatei „Kreutzer”* de Beethoven. Aceasta, cu toate că folosirea unei modeste pianine nu se pretează, de pildă, prea bine, evidențierii caracterului predominant concertant al lucrării beethoveniene. (Între altele fie spus, nici un efort nu mi s-ar părea prea mare pentru a înzestra manifestările „Orfeului moldav” cu un pian de concert, de calitate). Andrei Agoston ne-a apărut din nou drept un stilist și un rafinat al arcului. Felul cum apără puritatea redării textului și știe să intre, cu perfectă naturalitate, în ipostazele stilistice diversificate ale repertoriului — este exemplar. Iar publicul intuiește această candoare și acest respect al gîndului creatorului de muzică — și le salută mai cald decît se întîmplă cu solicitările, de rezistență minimă, ai unor cavaleri ai podiumului care fac compromisuri cu bunul gust de dragul unei factice *captatio benevolentiae*.

O altă pată de lumină a serii: apariția lui Petre Nancu, tînăr trompetist dintre cei mai buni pe care îi avem și care sporește acum calitatea Orchestrei simfonice din Bacău prin prezența în rîndurile ei. Ne-a cîntat *Legenda* de Enescu, cu intensitate a sentimentului, cu simț al culorii, cu valorificarea amănuntului de virtuozitate, însoțit fiind la pian de Silvia Savu.

Sonata a III-a, pentru pian și vioară, „în caracter popular românesc” n-ar trebui în fond să lipsească din nici o ediție a manifestărilor de la Tescani, mai cu seamă că, dacă înainte vreme interpretii care se încumetau să o abordeze erau foarte rari, acum din fericire tot mai mulți instrumentiști tineri o înfățișează cu deplină autoritate. Am avut prilejul, astfel, să asistăm la reeditarea unui succes al violonistei Luminița Petre-Rogacev în reluarea acestei capodopere definitorii pentru universul enescian, în colaborare cu pianistul Mihai Ungureanu care a folosit resursele limitate ale pianinei „de la fața locului” cu maximum posibil de măsură și eficiență.

Închiderea zilelor „Orfeul moldav” prin recitalul lui Johnny Răducanu și al colegilor săi timișoreni din formația lui Eugen Gondi ar fi putut părea un risc; cineva mi-a spus, la fața locului, că după cît se pare Enescu nu era adept al jazzului. Se poate; însă este

poate și mai cert că aspectul de artă al contribuției unor mari reprezentanți ai genului nu putea să-l lase indiferent pe marele nostru muzician, care era un spirit deschis și larg. Iar parfumul românesc de calitate al pieselor lui Johnny Răducanu, calitățile muzicale de ritm, culoare, inventivitate armonică, prelulare și dezvoltare a sugestiilor de la unul la altul din membrii formației — toate acestea l-ar fi mulțumit fără îndoială și pe „Orfeul moldav”.

A. H.

SLOBOZIA

Gala recitalurilor — ediția a III-a

Cea de a treia ediție a Galei recitalurilor de la Slobozia a demonstrat nu numai continuitatea unei frumoase inițiative ci și constanța preocupare a Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Județului Ialomița, în colaborare cu Colegiul criticilor muzicali din cadrul A.T.M., de a oferi unuia dintre numeroasele orașe ale țării ce nu beneficiază de instituții muzicale prilejul formării și cultivării gustului artistic, al dragostei pentru arta sunetelor, pentru marile sale valori naționale și universale. Cele trei seri camerale (26, 27 și 28 septembrie), găzduite de Casa de cultură a sindicatelor au relevat — în rîndurile publicului din Slobozia — existența unui nucleu ce primește prin muzică o veritabilă bogăție spirituală, absorbînd-o, acordîndu-i menirea de a modela una dintre dimensiunile culturale ale personalității. Întrînd de acum în tradiție, vîdînd și de această dată entuziasmul și responsabilitatea asumată de organizatori, Gala recitalurilor și-a dezvăluit din nou importanța ca act de cultură (în deplinul înțeles al noțiunii) propunîndu-și să aducă în atenție noi valențe expresive ale universului componistic și interpretativ, argumentate prin prezența unor soliști de excepție.

În programul oferit, violoncelistul Marin Cazacu și pianista Steluța Radu au optat pentru accesibilitate, selectînd un album de miniaturi instrumentale de mare diversitate stilistică (de la *Aria* de J. S. Bach la pagini semnate de Granados și Cassado, de la *Lebăda* de Saint-Saëns la *Dans țărănesc* de Constantin Dimitrescu), tîlmăcite cu spontaneitate și rafinament. Precizia dialogului instrumental, cizelarea detaliilor expresive în nota specifică fiecărei partituri (cu o mențiune deosebită pentru *Variațiunile pe o temă din „Flautul fermecat”* ale lui Beethoven) au reliefat sudura acestui duo cameral, datorată deopotrivă unor date temperamentale, ca și seriozității pregătirii.

Ardența trăirii interioare și profunzimea vibrației poetice, căldura sunetului și naturalitatea frazării au caracterizat și de această dată portretul interpretativ al violonistei Luminița Petre-Rogacev; unitatea calitativă a recitalului susținut în compania Vioricăi Rădoi — prezență pianistică pregnantă, de o elocvență implicare expresivă — a fost pe alocuri umbră de unele asprimi, de unele „impurități” care au estompat uneori fluiditatea liniilor sonore ale *Sonatei în la major* de César Franck, *Meditației* și *Valsului-scherzo* de Ceaikovski.

După un succint preliudiu coral semnat de formația „Lyrica”, a Sindicatului Învățămînt din Slobozia, dirijată de prof. Niță Ioniță, cea de a doua seară i-a avut ca protagoniști pe actorul Ovidiu Iuliu Moldovan și pe clarinetistul Aurelian Octav Popa, într-o generoasă alternanță de metafore și simboluri poetice și muzicale, viguros decupate.

În concertul de închidere al acestei ediții, pianistul Andrei Deleanu a realizat o veritabilă creație interpretativă în *Sonata în si bemol major* de Franz Schubert, elaborându-și discursul într-o fermă construcție simfonică; s-au remarcat limpezimea și echilibrul proporțiilor arhitectonice, conducerea diferențiată a planurilor sonore, împletite într-un edificiu definit în egală măsură prin eleganță și monumentalitate, prin cantabilitate și sobrietate. Nu aceeași strălucire și forță de convingere au degajat cele două *Studii* de Franz Liszt, lucrări în care solistul s-a simțit în mod evident dezavantajat de instrumentul avut la dispoziție.

Prezența unor voci tinere nu constituie o noutate în programul acestei manifestări, pe afișul din acest an fiind înscrise trei nume deja cunoscute. Dezinvoltura și verva interpretativă a Ruxandrei Vodă — secundată de pianistul Ovidiu Cucu — au conferit culoare și prosperețime ariilor de Mozart, Rossini și Donizetti, sau cîntecului de Caudella, chiar dacă soprana nu s-a aflat în forma sa vocală maximă. Din repertoriul variat (Mozart, Ceaikovski, Donizetti) susținut de soprana Felicia Filip alături de pianista Doina Micu, s-a detașat cu deosebire dramatismul liedului *Salcia* de Theodor Rogalski, reliefat prin intensitatea accentelor expresive, prin dozajul contrastelor și efectelor, demonstrînd maleabilitatea, robustețea și penetranța acestui glas. Conturînd cu sobrietate, prestanță și rigoare liniile stilistice ale paginilor de Mozart, Brahms și Ionel Perlea, Liliana Petrescu-Nichiteanu — acompaniată la pian de Adrian Nichiteanu — a marcat punctul final al seriei.

Subliniind deopotrivă caracterul artistic și cel formativ al manifestării, cele trei zile ale Galei au fost prefațate, pe rînd, de cuvintele muzicologilor Alfred Hoffman, Eugen Pricope și Nicolae Brîndus.

Intrată în tradiție, evocarea Ionel Perlea (ce a avut loc la expoziția temporară din comuna Ograda) a constituit un prilej de a puncta noi date ale biografiei dirijorale și componistice a marelui muzician, dar și o modalitate de a-i omagia personalitatea prin intermediul unor repere ale literaturii camerale românești talmăcite de Liliana Petrescu-Nichiteanu și Adrian Nichiteanu, de Felicia Filip și Doina Micu, de Aurelian Octav Popa.

La reala ținută a acestei ediții s-au adăugat atribuțiile și responsabilitățile perenității; sint argumente ce motivează valoarea Galei recitalurilor de la Sibobzia ca exemplu demn de urmat, aducînd mesajul culturii muzicale în viața spirituală a diferitele orașe ale țării.

Anca Ioana ANDRIESCU

TIMIȘOARA

Deschiderea stagiunii la Filarmonica

„Banatul”

După o stagiune estivală bogată, cu multe recitaluri de orgă și un program Beethoven ce inaugura ciclul consacrat marelui clasic în concertele lunare speciale, deschiderea stagiunii 1983/87 a fost marcată printr-un concert simfonic de aleasă ținută atît ca alcătuire cît și ca nivel artistic al prezentării lucrărilor incluse. Ca și în stagiunile trecute, atenția conducerii Filarmonicii este mereu îndreptată către promovarea muzicii românești actuale; pe această linie, la începutul noii stagiuni ne-a fost prezentat un recent opus concertant al compozitorului Dumitru Bu-

ghici, care împlinește în toamna lui 1986 vîrsta de 65 de ani. Totodată, Filarmonicii „Banatul” i-a revenit meritul de a înfățișa în primă audiere absolută și cel de al treilea concert instrumental pentru suflători al compozitorului.

Dacă în stagiunile trecute am ascultat cu concursul solistic al lui Iancu Văduva *Concertul pentru trompetă* și cu Ioana Mogoș cel pentru flaut, acum Emil Șein, un tînăr și entuziast adept al muzicii contemporane, ne-a prezentat *Concertul pentru clarinet, clarinet-bas și orchestră*, scris special pentru acest talentat instrumentist. Ca și în precedentele opusuri concertante, Dumitru Bughici apelează la elemente melodico-ritmice din muzica de jazz, fapt care de la bun început dă lucrării o largă accesibilitate și atractivitate dar solicită o tehnică bine pusă la punct din partea interpretului. Nouă este în această lucrare și alăturarea celor două instrumente — și aceasta desigur pentru a căștiga un ambitus cît mai mare pe de o parte dar și pentru o lărgire a paletelor expresive și o diversificare a discursului muzical. Cele trei mișcări contrastante pornesc de la desfășurări molcome mergînd pînă la trepidații incisive prezentate în dialoguri între solist și orchestră, ca și segmente pur orchestrale ce pun în evidență atracția autorului pentru melodie în primul rînd, ritm și culoare, elemente care domină întreaga desfășurare. Clarinetistul Emil Șein a izbutit să redea specificul lucrării cu o deosebită eficiență, dovedindu-se la înălțimea exigențelor tehnice și expresive.

Concertul simfonic inaugural dirijat de Remus Georgescu a mai cuprins două lucrări de referință din muzica rusă: *Concertul nr. 1 în si bemol minor pentru pian și orchestră* de P. I. Ceaikovski și *Suita de balet „Petrușka”* de Igor Stravinski. Pianistul Dan Grigore a reușit prin interpretarea dată concertului ceaikovskian mai mult decît să impresioneze, el ne-a oferit o variantă la care poate ajunge numai un artist consacrat căutînd să exploateze mereu noi și noi resurse ale unei partituri fie și răscolite. Păcat de unele inadvertențe neadmise la o asemenea lucrare din partea orchestrei, care însă în suita lui Stravinski s-a lăsat antrenată într-o redare spectaculoasă, contribuția instrumentiștilor ansamblului timișorean ridicîndu-se la adevărata valoare a colectivului.

Damian VULPE

SIBIU

O seară simfonică

Periodice sau extraordinare, manifestările ce alcătuiesc viața muzicală a Sibiului respiră un aer de permanență prin concertele filarmonice săptămînale. Deloc întîmplătoare, opțiunile asupra programelor dovedesc competență atît în selecția repertorială cît și în alegerea interpretilor. Prezențele pe podiumul de concert se prezintă astfel ca o alternanță de nume consacrate cu tinere talente în continuă ascensiune. Promovînd laolaltă cunoscutul cu necunoscutul, programele filarmonicii nu ocolesc, așadar, elementul surprinzător, care crește direct proporțional cu ineditul.

Într-o seară de la sfîrșitul stagiunii trecute, dirijorul Dorin Franșez (dirijor ce se afirmă din ce în ce mai mult) ne propune ineditul, pentru început, sub forma unei prime audieri: „*Da scherzare*” — mișcare coregrafică — autoare tînăra compozitoare Saviana Diamandi. Scriitura de factură contemporană se înserează într-un cadru evolutiv, materializat prin creșteri și descreșteri ce descriu arcuri progresive. Forma tri-